

i oc. ant. *assetar* 'assentar, fer seure' (AD-SED-ITARE), del qual acabo de citar un exemple. A part d'aquest, es troba el verb oc. ant. *se setiar* 'asseure's' (*Gulhem de la Barra, Guerra de Navarra* etc.), i *assetar* «placera, establir», «assiéger» (amb ex. de 1375 en el *Pansier*), junt amb la variant *sitar* 'collocar, assentar' (exs. en *Stichel* i *PSW*).

És sabut que *sitar* o *assitiar* és un mot ben viu en totes tres llengües romàniques d'Espanya, per bé que sigui sobretot en el sentit d'«assetjar, encerclar». Però que també en català va viure en el sentit d'«asseure» en tenim proves directes: «Jeseffus féu Titus venir / e a la taula l féu seïr; / après féu-li un gran malestar: / un (sarraí negre) vormelós fo *setiar*»³ / sus a sa taula, que menyàs / e que Titus acompanyàs; / can veé l sarraí catiu / --- tant fo despagat e feló / --- / sí que Titus, ab lo fastic / ---», *Lleg rim Sev*, 888; veg. infra el pall. *sitat*.

D'altra banda, d'aquest restà després el derivat *sitada* 'sessió': «axí concloueren lo parlament, tractant aquests fets en diverses jorns e *sitades*», *Curial* (NCL II, 213); «--- tots los bans fins a quatre sous --- reb lo bal·le [de Vall Ferrera] de cascuna *sethiada* de cort», *Spill* de Castellbò (a. 1518, fº 56vº); 'sessió o cita davant jutge': «prometre de comparèixer ---; allargar la jornada de la *sitada*: differre vadimonium; ---», *OPou* (*ThPu*, 117); cita dels Furs de Val. en el *DAG*; o la d'una junta o aplec: «conforme provisió feta en *sitada* a 26 del present mes» doc. de Val. de 1599 (*ACCV* VIII, 101), de la qual tenim testimoni en la toponímia valenciana: «La *sità* de Butifarra», que ha quedat com a nom d'un alteró en el terme de Montesa (1962).

I resta el testimoni de l'occità, on fins avui segueix viu *assetià* 'fer seure, asseure' a la Haute-Vienne, Corrèze i Puy-de-Dôme, i Jaberg féu bé de no pendre en consideració la possibilitat d'un origen germànic i atènr-se a SEDITARE (*ASNSL* CXXVI, 420 i mapa). Forma occitana a medieval, com hem vist, i tan important, que ha tingut vasta i cabdal repercussió en gascó, convertida allà en (*a*)*sieta* a conseqüència de la metàtesi retrògrada que és norma general en aquest llenguatge per a totes les semivocals combinades: a StGaudens *sieta* «asseoir», *sieta-s* «s'asseoir» (Dupleich); això s'ha contagià l'avors al subst. oc. *seti*, fent-ne *sièti* «siège» no sols a StGaudens sinó en bastants parlars gascons, com els bearnesos d'Aspa i Baretons, on designa el «siège dans les voitures, charrettes etc.» (*ALGc* II, 378). I d'aquí s'ha format el nom del plat de menjar: Aran *sieta* en l'aranès comú i central, però «*siète*: assiette; *sièdo*: assiettée» a StGaudens, i *sièta* a l'alta Vall d'Aran.⁴

Pel conjunt de formes en -i (-iar), no ens podem acontentar amb la teoria d'Ant. Thomas (*Rom* xxv, 392) de l'existència de postverbals en -i creats per la llengua d'oc, teoria que no ha resultat acceptable (*BARRI*, un dels seus fonaments principals, no ve de *barra*, sinó de l'àrab).

Tanmateix, doncs, crec que no es pot separar (*as*)*setiar* i *sitar* del cultisme *situs* i del seu derivat *situare*,

tan freqüent en baix ll (veg. Du C). Ens recordarem que hi ha *PATI* al costat de *patu* i junt amb el mig-savi *pactus*, i *patiar* equival al b. ll. *pacturare* 'pactar' com també conviuen *carruatge* i *carriatge* en cat., oc., fr. etc. En llengua d'oc, on *situare* es pronunciava *situár* amb *ü*, el convertir-lo en *sitiar*, *setiar* era inevitable; en català mateix i les altres llengües era facilísim; i que aquesta nova forma del verb influís en el ll. *situs*, convertint-lo en *siti* o *seti*, ajudant-hi *assetar* AD-SEDITARE, n'era una conseqüència natural. Així com així, és possible que en la forma del mot contribuís la propagació des de terres d'Oc a Catalunya, i és ben probable que des d'aquestes es vagi contagià fins a Castella i Portugal. Ni en això últim no hi ha cap dificultat: entre altres raons perquè és el que de fet indiquen les dates de la primera documentació en cada llengua.

De més a més sembla que va col·laborar-hi un altre factor. El significat de cat. *siti* i cast. *sitio* 'setge, encerclament' fóra tan difícil d'explicar pel germ. *sèti* com pel ll. *situs*: és evident que aquí degué haver-hi fusió de *situs* amb el ll. cl. *obsidio*, ll. arcaic *obsidium*, que és el mot que significa 'setge' des de sempre: doncs la *i* posttònica d'aquest no contribuiria pas poc en el canvi de *situ* o *sito* en *siti(o)*. En castellà *sitio* en aquest sentit tampoc no es troba fins a Nebrixa, més tard que els primers testimonis d'*assedio*, que és la prolongació evident de *obsidio*; en llengua d'oc ja trobem *seti* en aquest sentit des de la *Cansó de la Cruzada* a princ. del S. XIII, i avui dia allí és encara un mot corrent de la llengua literària comuna: «sarién vint-milo, a prene au *sèti* / --- me farién pas calèti» (traduït «vingt-mille à m'assiéger» pel mateix Mistral, *Calendau* II, 80.1) o sigui 'ni que fossin vint mil els qui em fessin la guerra no em farien desdir', «dins lou palais dóu Papo --- a l'esquichèti, / dintre l'enuèi d'aquéu lòng *sèti* / ---» («de ce long siècle»), *Nerto* VII, v. 38.⁵

DERIV.: *Setial* [1540, *DAG*] o *sitiat*: «Yo Salomé / --- / yo quant obrí / los leonets / dotze, chiquets, / d'or fi, molt bells, / fer capitells / al meu real, / alt, *sitiat* / ---», JRoig (*Spill*, 13786); Bna. 1445 (*Ardits*), 489; registrat per Oudin, 1607, erròniament com a cast.; *setial*: «DE LA CAMBRA: lo llit ---, lo estrado o *setial* o lloc de dormir de dia: anaclinterium; llit de camp ---», *OPou* (*ThPu*). Avui resta a pagès per indicar els fonaments o el solar d'un edifici: «la casa ja ha desaparegut però encara s'hi veu el *setiàl*», «a dalt del Puig de la Suca hi ha ruïnes d'un castell: encara s'hi coneix el *s*» StAniol de Finestres (1968); per aquella banda del terme avui no hi ha cases però s'hi troben «alguns *setiàls*» Palmerola (1964); també *setiàl d'una casa* al Segre Mitjà (Gavarra 1957); «clapa de sembrat» (?) Sant Bartomeu del Grau i PnaVic (*BDLC* IX, 298); en el sentit mall. que hem vist en JnRosselló: «*sitiat* de les bótes del vi» b-emp. (Llofrú, *BDLC* IX, 341). *Setiam* *Setiet* 'espècie de tapadora per tapar cassoles ---» Elx (*DAG*).

Assitiar o *assetiar* En els dos docs. més antics (on a penes gosàrem decidir si està ben entesa la grafia